

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การไต่เถียงคดีอาญาความผิดต่อแผ่นดินในชั้นศาล: ศึกษาเฉพาะกรณีที่มีผู้เสียหาย
ชื่อผู้เขียน	ดวงธมล คำวิโส
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.อุทัย อาทิวะ
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2555

บทคัดย่อ

ศาลยุติธรรมมีหน้าที่ในการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชน โดยมีเป้าหมายสำคัญในการยุติข้อพิพาท ให้เป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรม แต่ในปัจจุบันศาลยุติธรรมต้องประสบกับปัญหาปริมาณคดีที่เพิ่มขึ้นในทุกๆปี การที่ปริมาณคดีเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากนั้น ทำให้จำนวนผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ไม่ได้สัดส่วนกับปริมาณคดีที่ฟ้องร้องต่อศาล ก่อให้เกิดปัญหาคดีล้นศาลและค้างพิจารณาอยู่ในศาลเป็นจำนวนมาก

จากปัญหาปริมาณคดีที่เพิ่มขึ้นและปัญหากระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ไม่สามารถควบคุมปริมาณของอาชญากรรมที่เกิดขึ้นได้ จึงจำเป็นที่ศาลจะต้องพยายามแสวงหาเครื่องมือและกลไกขึ้นมา เพื่อให้สอดคล้องกับการอำนวยความยุติธรรมที่สะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรม โดยการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมมากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการถ่วงดุลคดีมิให้ค้างอยู่ในกระบวนการพิจารณาของศาล อันเป็นผลให้กระบวนการยุติธรรมมีเวลาในการพิจารณาคดี ดำเนินการกับคดีความผิดอุกฉกรรจ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่เดียวกันผู้เสียหายก็ได้รับการดูแล ค้ำครอง และมีได้ถูกทอดทิ้งจากกระบวนการยุติธรรม จึงได้มีการนำกระบวนการยุติธรรมทางเลือกโดยการไต่เถียงคดีอาญามาใช้ในชั้นศาลควบคู่ไปกับการพิจารณาพิพากษาคดี ซึ่งนับได้ว่าเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม และช่วยในการบริหารจัดการคดีของศาลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งยังช่วยลดปริมาณคดีที่จะขึ้นสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาได้ด้วย

แม้ศาลยุติธรรมได้นำการไต่เถียงข้อพิพาทมาใช้ในคดีอาญา แต่เนื่องจากยังไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายรองรับถึงการไต่เถียงคดีอาญาความผิดต่อแผ่นดินในชั้นศาลไว้โดยเฉพาะ จึงทำให้มีแนวทางการพัฒนาหรือหลักเกณฑ์การไต่เถียงข้อพิพาทคดีอาญาที่ยังไม่เพียงพอตลอดจนทำให้แนวทางการดำเนินกระบวนการไต่เถียงข้อพิพาทในคดีอาญาของศาลยุติธรรมยังมี

ลักษณะที่แตกต่างกัน ซึ่งศาลแต่ละแห่งจะออกระเบียบเกี่ยวกับการไต่ถามคดีอาญาไว้เฉพาะศาล เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการภายในศาลนั้นๆ

จากการศึกษา พบว่า การไต่ถามคดีอาญาความผิดต่อแผ่นดินเฉพาะกรณีที่มีผู้เสียหายในชั้นศาลนั้น หากจำเลยรับสารภาพ และมีการบรรเทาผลร้ายแก่ผู้เสียหายแล้ว ก็เป็นเพียงเหตุหนึ่งที่ศาลนำมาประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษ หรือลดโทษให้เท่านั้น มิได้ทำให้คดีอาญาดังกล่าวยุติลงหรือระงับลงด้วยการไต่ถาม เนื่องจากคดีที่เป็นคดีอาญาความผิดต่อแผ่นดิน ที่ไม่อาจยอมความโดยการทำสัญญาประนีประนอมยอมความหรือถอนฟ้องหรือถอนคำร้องทุกข์ และมีผลให้สิทธิในการนำคดีอาญามาฟ้องระงับลงได้ตามกฎหมาย ดังเช่น คดีอาญาความผิดต่อส่วนตัว แต่อย่างไรก็ตาม ศาลยุติธรรมได้เล็งเห็นความสำคัญของการไต่ถามคดีอาญาในชั้นศาล เพื่อให้เกิดความสมานฉันท์ขึ้นในสังคม ผู้เสียหายได้เข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมทางอาญามากขึ้น โดยการได้รับการบรรเทาผลร้าย ผู้กระทำความผิดได้สำนึกในสิ่งที่ตนได้กระทำลงไป การไต่ถามคดีอาญาความผิดต่อแผ่นดินในชั้นศาล จึงถือได้ว่าเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สำคัญ ที่ศาลยุติธรรมได้นำมาเป็นกระบวนการยุติธรรมทางเลือกที่ใช้ควบคู่กับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

อย่างไรก็ตาม การกำหนดประเภทคดีอาญาที่จะเข้าสู่กระบวนการไต่ถามคดีในชั้นศาล ก็ต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการไต่ถามคดีเป็นหลัก คือ การเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย และการสร้างจิตสำนึกให้กับผู้กระทำความผิด ดังนั้นประเภทคดีที่ไม่สามารถสร้างจิตสำนึกให้กับผู้กระทำความผิดได้ เช่นผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดจนเป็นนิสัย หรือประเภทคดีที่ไม่สามารถเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้เสียหายได้ ก็ไม่ควรกำหนดเป็นประเภทคดีที่ควรเข้าสู่กระบวนการไต่ถามคดี เช่น คดีที่เป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ แม้ประเภทคดีดังกล่าวบางฐานเป็นความผิดต่อแผ่นดินซึ่งยอมความไม่ได้ แต่ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ก็เป็นความผิดที่สามารถเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้เสียหายได้ แตกต่างกับความผิดต่อชีวิตร่างกายที่บางฐานความผิดไม่สามารถเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้เสียหายหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบได้ เช่น ความผิดฐานฆ่าคนตาย หรือคดีที่เป็นความผิดอุกฉกรรจ์ หรือกระทบกระเทือนต่อความรู้สึกของประชาชน ดังนั้น การกำหนดประเภทคดีอาญาความผิดต่อแผ่นดินที่สามารถเข้าสู่กระบวนการไต่ถามคดีได้นั้นจึงควรมีข้อจำกัดของการกำหนดประเภทความผิด อย่างเช่นประเทศนิวซีแลนด์ เพราะความผิดทางอาญามิได้สามารถเยียวยาหรือแก้ไขได้ทุกกรณีอย่างเช่นคดีแพ่ง อีกทั้งคดีแพ่งมิได้สร้างจิตสำนึกให้กับผู้กระทำความผิด จึงมิได้คำนึงถึงการกระทำผิดซ้ำของกลุ่ม ดังนั้น จึงควรมีการกำหนดอัตราโทษของประเภทคดีที่เข้าสู่กระบวนการไต่ถามคดีอาญาความผิดต่อแผ่นดินในชั้นศาลไว้ด้วย โดยกำหนดไม่ให้เป็นการผิดที่ร้ายแรงซึ่งมีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่สิบปีขึ้นไปให้เข้าสู่กระบวนการไต่ถามคดี เนื่องจากความผิดที่มีอัตราโทษดังกล่าวเป็นความผิดฉกรรจ์ ซึ่งโดยสภาพมีความรุนแรงจนไม่

สามารถแก้ไขปรับปรุงได้ง่าย การแก้ไขปรับปรุงอาจต้องมืองค์ประกอบหรือปัจจัยหลายประการ เกินกว่าที่จะใช้กระบวนการใกล้เคียงแต่เพียงอย่างเดียว อีกทั้งควรกำหนดมิให้ผู้กระทำความผิด ซ้ำซากจนเป็นนิสัยเข้าสู่กระบวนการใกล้เคียง เพราะเป็นการยากที่จะสร้างจิตสำนึกให้กับผู้กระทำความผิดประเภทนี้ได้ และนอกจากนี้ ความผิดที่เป็นภัยต่อสังคมในวงกว้าง ก็สมควรกำหนดให้เข้าสู่กระบวนการใกล้เคียงได้ เพราะความผิดดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคมอย่างมหาศาล เช่น ความผิดฐานค้ายาเสพติด หรือความผิดฐานค้ำมนุษย์ เป็นต้น

ดังนั้น สำหรับความผิดที่สามารถใกล้เคียงข้อพิพาทในคดีอาญาความผิดต่อแผ่นดินได้นั้น ผู้เขียนเห็นว่าต้องเป็นความผิดที่กระทำโดยมีเจตนาธรรมดา และมีคุณธรรมทางกฎหมายคุ้มครองบุคคลหรือทรัพย์สินของบุคคล ที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน 5 ปี ส่วนความผิดที่กระทำโดยประมาทแม้จะมีโทษสูงกว่า 5 ปี ก็น่าจะนำมาใช้ได้ทุกฐานความผิด อันได้แก่ความผิดดังนี้คือ

ก) ความผิดต่อบุคคล อันได้แก่ความผิดต่อชีวิต มาตรา 291 ความผิดต่อร่างกาย มาตรา 295, 300 ความผิดฐานบุกรุก มาตรา 365

ข) ความผิดต่อกรรมสิทธิ์และทรัพย์สิน อันได้แก่ ความผิดฐานลักทรัพย์ มาตรา 334, 335 ความผิดฐานฉ้อโกงทรัพย์ มาตรา 336 ความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน มาตรา 334 วรรคแรก, ความผิดฐานกรรโชก มาตรา 337 วรรคแรก, ความผิดฐานรับของโจร มาตรา 357 วรรคแรก, ความผิดเกี่ยวกับการค้า มาตรา 270, 271, 272, 273, 274 และ 275

ค) ความผิดต่อการอยู่ร่วมกัน อันได้แก่ ความผิดต่อเอกสาร มาตรา 264

Thesis Title	Mediation on Public Criminal Case in court: Study only on the case having victim
Author	Duangthamol Kamviso
Thesis Advisor	Dr. Uthai Arthivech
Department	Law
Academic Year	2012

ABSTRACT

Courts of justice function a role of justice facilitator in the public that importantly aims for convenient, fast and fair dispute settlement. However, at present, the courts face problems concerning cases increasing every year so the number of judges and authorities are not sufficient for actions brought to the courts. This causes a problem concerning the excessive cases also pending trial in the courts.

With the problems of case overload and criminal justice administration that cannot control the occurrences of the cases, necessarily that the courts try to seek tools and mechanism created conformably to facilitate convenient, fast and fair justice by allowing people for more participation in administration of justice. Furthermore, it will be a filter for the cases, not pending trial in the courts. This will create more time for the administration of justice to try the serious cases efficiently, while the victim are taken care of, protected and not abandoned from the administration of justice. The alternative justice proceedings by mediation being brought to use in the courts along with judicial proceedings, regards as a procedure contributing peace in society,

exercising more efficiency in case administration of the courts, also decreasing the number of cases trial in the Appeal Court and the Supreme Court.

Although the courts have used the mediation on the criminal cases, but there are no legislations supporting the mediation on public criminal cases particularly, so the methods of mediation development and rules of mediation are not sufficient; also the mediation proceedings on criminal cases in the courts are various as either court issues its own regulations of mediation on criminal cases as an approach for either court.

Research on the mediation on the public criminal case having the victim in the courts, found that if the accused plead guilty and minimize the injurious consequence, they are only grounds put in discretion of penalty imposition or the punishment reduction, they do not make the criminal cases conclusive or extinct because the public criminal cases cannot be compromised or withdrawn or their complaints cannot be withdrawn and not cause the right of actions extinguished as the compoundable cases are caused. However, the courts notice the significance of the mediation on criminal cases in the courts so to create unanimity among public, the victim has more participation in criminal justice administration; by minimizing the injurious consequence and the offenders realizes what they have committed. The mediation on the public criminal cases in the courts so should be the main alternative the courts use as the alternative administrative of justice along with the criminal justice administration.

However, to categorize the criminal cases presentable in the mediation of the courts, it should be considered mainly on the purposes of mediation. The purposes are to heal the damage to the victim and build the offenders' conscience. The type of cases can not build the offenders' conscience: for instance, offenders commit offences as their habit; the case categorized as irremediable, should not be categorized as the cases presentable in the mediation: for example, the offences against property. Although some counts in such category of cases are the public criminal cases: non-compoundable, the offences against property are the cases that the damage of the victim could be remedied. This differs from the offences causing death or against bodily harm

that some counts the victim could not be remedied such as offences of murder, serious offences or the cases affecting public's feeling. Consequently, categorizing the public criminal cases presentable in the mediation of the court should be restricted as New Zealand does. This is because not every criminal case the victim could be remedied unlike civil cases: the civil cases do not build the offenders' conscience and not consider offender's recidivation. Therefore, the rate of penalty should be brought into consideration in order to categorize which public criminal case shall be presentable to the mediation proceedings in the courts. The rate of penalty should not be critical case that the minimum rate of imprisonment is ten years because such offences are ferocious which their nature is so violent that can not be improved easily. The improvement may consist of many elements and factors other than using only the mediation. Moreover, the restraint should be imposed on the habitual offenders because it is difficult to build the offenders' conscience. Furthermore, offences danger for wide public should not be brought in the mediation proceeding because such offences cause damage to public immensely such as offences of drug-trafficking and offences of human-trafficking.

Therefore, the public criminal cases presentable in the mediation of the courts, in the author's opinion, should be the intentional offences and have the legal equity protect the person and personal property having the maximum penalty of five-year-imprisonment; and the negligent offences even there is over five-year imprisonment, should be allowed for meditation in every case as follows:

(1) offences against person: offences causing death in article 291, offences against bodily harm in article 295 and 300; offence of trespass in article 365;

(2) offences against ownership and property: offences of theft in article 334 and 335, offences of snatching in article 336, offences of public cheating and fraud in article 334 paragraph 1, offences of extortion in article 337 paragraph 1, offences of receiving stolen property in article 357 paragraph 1, offences relating to trade in article 270, 271, 272, 273, 274 and 275

(3) offences against coexist: offences relating to documents in article 264